

KONGRESY, KONFERENCJE, SYMPOZJA

Roman Lusawa

CYKL SYMPOZJÓW NA TEMAT KATOLICKIEJ NAUKI SPOŁECZNEJ

[**słowa kluczowe:** katolicka nauka społeczna, encykliki, ekonomia]

Streszczenie

W styczniu i wrześniu 2010 r. w Płońsku odbyły się dwa spośród trzech sympozjów poświęconych katolickiej nauce społecznej, będącej jednym ze znaczących nurtów myśli ekonomicznej. Rozwija się ona od połowy dziewiętnastego wieku w opozycji zarówno do klasycznej, liberalnej myśli ekonomicznej, jak i ekonomii marksistowskiej. Kamienie milowe w rozwoju katolickiej nauki społecznej stanowią tak zwane encykliki społeczne wyrażające oficjalne stanowisko Kościoła w najważniejszych kwestiach. Pierwszą z nich była ogłoszona 15 maja 1891 przez Leona XIII encyklika, w tak zwanej „kwestii robotniczej”, zatytułowana *Rerum novarum*. Przypadająca na rok 2011 kolejna – 120. rocznica ukazania się tego dokumentu, stała się pretekstem do zorganizowania cyklu imprez popularyzujących znajomość nauczania społecznego Kościoła katolickiego mających, jak napisano w zaproszeniach, na celu również „służyć zacieśnieniu kontaktów Akcji Katolickiej ze środowiskiem naukowym diecezji”.

* * *

Głównym organizatorem cyklu, któremu honorowo patronuje Jego Ekscelencja ks. bp. Piotr Libera, jest sekcja Akcji Katolickiej Diecezji Płockiej do spraw kontaktów ze środowiskiem naukowym. Znaczący wkład w ich organizację wniósł Wydział Zarządzania w Ciechanowie Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie, którego pracownicy brali udział w pracach Rady Programowej i przygotowali trzy spośród siedmiu wygłoszonych referatów. Na miejsce obrad wybrano salę widowiskowo-konferencyjną znajdującą się w podziemiach kościoła Parafii św. Maksymiliana Kolbe w Płońsku.

Pierwsze z sympozjów, pt. „Katolicka myśl społeczna i ekonomiczna, znaczenie dla Polski i Polaków”, odbyło się 24 stycznia 2010 r. Miało przybliżyć rozwój katolickiej nauki społecznej w okresie poprzedzającym wybuch drugiej wojny światowej. Jako pierwszy głos zabrał doc. dr Roman Goryszewski (WSM). Tematem jego wystąpienia były wybrane aspekty ekonomiczne wczesnej myśli społecznej Kościoła. Mówca przedstawił rozwój średniowiecznej myśli ekonomicznej, która po upływie stuleci, stała się inspiracją dla środowiska skupionego wokół Leona XIII. Szczególną uwagę poświęcił dwóm wybitnym postaciom tego okresu Albertowi Wielkiemu i św. Tomaszowi z Akwinu, którego dorobek myślowy miał decydujący wpływ na kształt doktryny katolickiej.

Ks. profesor Ireneusz Mroczkowski skupił się na problemie odpowiedzi, jaką na zmieniającą się sytuację w sferze ideowej i społecznej, niosły pierwsze encykliki społeczne: *Rerum novarum* Leona XIII z 1891 r. i *Quadragesimo anno* Piusa XI z roku 1931. Przypomniął, że z dokumentów tych pochodzą rozwiązania, które zmieniły stosunki gospodarcze, społeczne oraz polityczne i walczyły się do ukształtowania współczesnego systemu demokratycznego. Znalazły się w nich między innymi postulaty:

- skrócenia dnia pracy i zapewnienia godziwego wypoczynku,
- objęcia ochroną pracy kobiet i młodocianych,
- objęcia pracowników najemnych ubezpieczeniami zdrowotnymi, chorobowymi, wypadkowymi i emerytalnymi,
- umożliwienia zakładania wolnych i niezależnych związków zawodowych i innych organizacji pracowniczych,
- rozwoju akcjonariatu pracowniczego,
- państwowego nadzoru nad warunkami pracy i sprawiedliwością zawieranych umów,
- oparcia systemów sprawowania władzy państwowej na zasadach solidarności i subsydiarności (pomocniczości) państwa.

Dokumenty zawierały również zachęty do działań praktycznych, mających na celu poprawę bytu pracowników najemnych.

Działania te podjęte przez środowiska katolickie w Polsce w okresie poprzedzającym odzyskanie niepodległości w roku 1918 i kontynuowane przed 1939 rokiem podjął doc. dr inż. Roman Lusawa (WSM), który w referacie pt. *Znaczenie Katolickiej Nauki Społecznej dla Polski i Polaków*, przedstawił osiągnięcia katolicyzmu społecznego rozwijającego się w Wielkopolsce od połowy XIX, a w zaborze rosyjskim po 1905 roku. Przedstawił osiągnięcia naukowe księży: K. Zimmermanna, J. B. Matulewicza, i A. Wóycickiego, Jana Piwowarczyka i Stefana Wyszyń-

skiego oraz świeckich: Cz. Strzeszewskiego, Ignacego Czumy, Ludwika Górskiego. Przypominał dorobek na polu gospodarczym związany z takimi postaciami jak: księża A. Szamarzewski i P. Wawrzyniak – twórcy polskiej bankowości, ksiądz W. Bliziński – twórca sukcesu wsi Lisków. Kończącą część referatu prelegent poświęcił katolickim organizacjom społecznym takim jak stowarzyszenie „Odrodzenie” oraz partiom politycznym w tym Stronnictwu Pracy, w którego szeregach byli tak zasłużeni ludzie jak: W. Korfanty, Wł. Sikorski, czy Wł. Siła-Nowicki.

Idea zorganizowania sympozjum i wystąpienia prelegentów została dobrze przyjęta przez audytorium w liczbie około stu osób, co znalazło odzwierciedlenie w wystąpieniach: J. E. ks. bpa Piotra Libery, pośła M. Koźlakiewicza, D. Janickiej (przewodniczącej AK Diecezji Płockiej) i ks. P. Marca (asystenta w tej diecezji).

Drugie sympozjum odbyło się 19 września 2010 r, w tym samym co poprzednie, miejscu. Tytuł kolejnego spotkania brzmiał: „Katolicka nauka społeczna – jako doktryna pokoju społecznego”. Tym razem celem było przedstawienie dorobku w okresie od zakończenia drugiej wojny światowej do początku pontyfikatu Jana Pawła II. Głównymi referatami były: *Encyklika Humanae Vitae Pawła VI*

Ryc. 1. Wystąpienie J.E. ks. bpa Piotra Libery, który objął honorowy patronat nad cyklem sympozjów.
(Fot. „Płońszczak Press”)

– *głos w obronie życia*, wygłoszony przez ks. prof. Krzysztofa Warchałowskiego (UKSW, WSM) oraz *Encyklika Pacem in terris Jana XXIII głos w obronie pokoju*, który przedstawił mgr Zbigniew Bieńkowski (AK Płońsk). Dla lepszego objaśnienia kontekstu w jakich powstały te dokumenty, wystąpienia poprzedziły referaty: *Psychologiczne uwarunkowania agresji społecznej* (ks. prof. Romuald Jaworski – UKSW) i *Rozwój katolickiej nauki społecznej jako doktryny pokoju społecznego* – doc. dr inż. R. Lusawa – WSM).

Dyskusję zdominowało wystąpienie dr Józefa Barańskiego (z Akademii Humanistycznej im A. Gieysztora), który jako historyk poszerzył i pogłębił tło na jakim kształtowała się katolicka nauka społeczna. W wystąpieniu swoim wskazał dorobek papieży – poprzedników Leona XIII, którzy rzadziej wymieniani są w literaturze, ale również przyczynili się do ukształtowania omawianej doktryny.

Sympozja należy uznać za udane. Świadczy o tym zarówno frekwencja – łącznie blisko 200 osób, a także fakt, że relacje zamieściły media lokalne. Niewątpliwym niedostatkim był brak drukowanych wersji wystąpień. Ostatnie z serii sympozjów organizatorzy planują na wiosnę (prawdopodobnie maj) 2011 roku, czyli na okres poprzedzający rocznicę ogłoszenia encykliki *Rerum novarum*.